

по-често и двамата свирят мелодия – в унисон или паралелно в терцови интервали и техни трансформации в сексти или децими – обикновено при изпълнение на бързи мелодични пасажии. Иновация е налагането на формация от трима зурнаджии и тъпанджия – *майсторът* свири мелодията, първият *глашник* свири мелодията в терца, а вторият *глашник* бурдонира. Друг нов детайл в петричкия стил е нарушаването на бурдонността: когато свирят двама зурнаджии, *глашникът* следва *майстора* не само чрез бурдон, а и чрез унисонно удвояване (хетерофония) или чрез свирене в терци (лентов паралелизъм), като бурдон, хетерофония и паралелизъм могат да се редуват в едно изпълнение.

Гоцеделчевски стил

Характерни за Гоцеделчевско са хетерофонията и паралелизмът в многогласието на зурнаджийския стил. Гоцеделчевските зурни са различни от петричките и се определят темброво като *каба*, *ниски*, *дебели*. Типичните инструментални формации са съставени от две зурни и два тъпана, по-рядко – една зурна и един тъпан.

Изпълнителските роли при тези ансамбли са йерархизирани по различен начин от петричките. Музикантите определят функциите на свирачите в групата така: “При нас по-слабо се глаши. При нас некогаш едновременно се свири. При тях в Петрич има глашници” [АИФ I, №100, с. 25]. За разлика от петричкия стил, в гоцеделчевския и двамата зурнаджии са *майстори*, които в процеса на свирене си разменят ролите на водещ и следящ. Уникално за гоцеделчевския стил е голямото значение на *тъпанджиите*. Те са определяни като *майстори*, на моменти имат солиращи функции (при изпълнение на *чатма*), дори има репертоарни образци, в които *тъпанджиите* определят релефа на музикалната конструкция, като едновременно свирят и танцуват (*Таушан аваси*, *Къснак*). Според музикантите тъпаните в гоцеделчевските зурнаджийски групи са важни, защото при тях всяка мелодия си има определена ритмометрична схема.

Бурдонният двуглас с непрекъснато лежащ исков тон присъства епизодично (за по няколко такта) в гоцеделчевския стил. По-често се среща във вариант, когато едната зурна свири отчетливи стакатни пулсации върху един тон. Използва се хетерофонно удвояване в унисон и лентов двуглас в паралелни терци. Функцията на водеща зурна може да се поеме от двамата свирачи и може да се променя по време на свиренето. Води онзи от зурнаджиите, който избира *песните*, формулите, мотивите. Ако някой от двамата има идея за нова мелодия, я засвирва сам и докато изсвири темата, другият го изчаква, след което повтаря същата тема и двамата заедно продължават да я разработват чрез различни трансформации. За разлика от петричкия стил, при гоцеделчевския и двамата зурнаджии са креативни при избиране на формули, които се разработват в музикалния процес. Докато петричките зурнаджии прилагат техника на непрекъснато дишане, гоцеделчевските свирят с прекъсване на въздушния поток.

Гоцеделчевският стил се характеризира и с местен репертоар. Традиционните мелодии са познати предимно на възрастни свирачи, според които типично тяхно е “турското” – *стари хора* и *небети*; както и характерни за района македонски и родопски песенни и хороводни мелодии.

Разложки стил

Днес разложкият зурнаджийски стил разширява своето стилово поле в различни